

Kristián Kitlei & Valeria Oszatná

AKO TO VIDÍME MÝ INÍ II. METAMORFÓZA

Slimák v zákrute v. s. Vietor na púšti

všetky autorské práva vyhradené

ISBN 978-80-560-0306-0

vydalo MEA 2000 o. z.

Kristian Kitlei & Valéria Osztatná

AKO TO VIDÍME MY INÍ

II.

METAMORFÓZA

SLIMÁK V ZÁKRUTE V. S. VIETOR NA PÚŠTI

Grafická a technická spolupráca: Murcin Milan, Labai Emil
Návrh a úprava obálky: Scott Loomis, Pett Gry

Edícia: Mladá Éra Autorov nového tisícročia - / MEA 2000 o. z/
Autorské práva vyhradené
ISBN 978-80-560-0306-0

OBSAH

Úvod 	5
Príbeh môjho koženého kresla 	7
Ďaleko, ale predsa blízko 	23
Prebudenie do ďalšieho dňa 	27
Všetko sa to začalo tu 	38
A ideme ďalej – pokračovanie knihy predchádzajúcej časti 	47
Naša teória správnosti 	57
Znamenie 	66
Americký sen 	74
Život je tým, čím ho spravíme. Ináč je veľmi nudný. 	84
Záruka to istí 	90
Ukážem vám iný svet 	94
Zmena alebo konvencie 	100
Spoločenské konvencie 	134
Nespokojnosť a zisťovanie rozdielov 	140
Nie je všetko tak, ako to na prvý pohľad vyzerá 	163
Veru, nie je všetko zlato, čo sa blyští 	170
Silnejší pes trtká 	177

Ovce 	187
Uvedomenie 	205
Sme závisláci 	213
Tempo slimáka a rýchlosť vetra 	219
Keď sa všetko serie, alebo keď sa z poskytovateľa stávaš klientom 	225
Priťahovalci 	267
Hlavne slobodne, alebo naše brzdy 	272
Zavrite oči a počúvajte 	306
Sen 	311
Životné múdrosti alebo Summa summarum 	317
A troška reklamy na koniec	321

Úvod

Píše sa rok 2016. Sedím v Jacuzzi a užívam si tých 46 Celzia v príjemne chladnej vode. Je to už ... vôbec sa nepamätám koľko rokov.

Pripadá mi to, akoby to bolo iba včera. Dobre, nepreháňajme. Je to hlúpe slovné spojenie a gýčové, keďže ho každý využíva a *my*, sme *iní*.

Takže začnem ešte raz:

Je to už dobrých pár rokov, nazdávam sa tri roky dozadu, čo sme s Bračekom napísali naše prvé veľdielo: Ako to vidíme my “iní”, s podtitulom Tempo slimáka v. s. rýchlosť vetra.

Každopádne viem, že neprešlo tak veľa času v porovnaní s tým, čo všetko sa v našich životoch udialo a hlavne ako to ovplyvnilo nás – *iných*. Či zostali sme rovnakí, nedotknutí vonkajšími javmi, ktoré pôsobili na náš život, ale nie priamo na naše zmýšľanie a vnútri sme stále rovnaký, *tí vyčlenenenci*?

Neviem. Nechávam na čitateľa, aby ohodnotil našu situáciu.

(Vietor na púšti)

Príbeh môjho

koženého kresla

Sedím si vo svojej, ako inak pohodlnej kráľovskej otáčacej stoličke, spomínam ju v prvej knihe, samozrejme odvtedy novej (a tu to už aj začína - aj tam ma odrbkali). Kedysi staré výrobky mali svoju hodnotu a trvácnosť, žiadne zákonné garancie, čo obťažovalo tak výrobcu, obchodníka, ako aj samotného spotrebiteľa neustálou reklamáciou, a samozrejme opovrhovaním a hádkou typu: jeden chránil svoju výrobnú česť a logo, druhý pochopiteľne meno svojho obchodu a chudák

klient zas len chcel použiť svoj draho nakúpený produkt, na ktorý krvopotne zarábal. V mojom prípade stoličku na pohodlné sedenie.

A tu už vyšlo najavo, že pravdu mali vlastne všetci traja a pravdy sú rôzne, záleží od uhlu pohľadu. A kto si to najviac odskákal?

No predsa chudák zamestnanec, čo ráno došiel na šichtu 12-hodinovej smeny, rozpichal si palec pri šití, pričom mu bol dodaný, a to zámerne kazový lacný materiál, z čoho sa aj s tým najlepším úmyslom nedal spraviť zázrak. Proste je kríza, šetriť sa musí, z čoho by ten papaláš chodil dvakrát ročne na Ibiza na novej limuzíne a kupoval tam jachty a vilu. Prirodzene zamestnanec výrobnjej linky pritom bol tiež len v „práci“ unavený svojou rodinou, prácou v domácnosti, dlžobami vyplývajúc z toho

žobráckeho zákonne garantovaného minimálneho platu, možno sa doma pohádali, alebo krajčírka ráno od svojho tiež podobne zotročovaného muža nedostala v posteli, čo zdravému človeku treba, a to samozrejme eskalovalo náladu už popri spomínanej použitej čínskej surovine, za ktorú ešte fasovali ako vinníci, plus odrážalo sa to aj na výkone a finálnom produkte. A kto z toho pochodil dobre? Predsa „MY“ teda nie my iní, vydedenci tj. Slimák a Vietor, ale štát.

Áno, *štát sme my* hovoril aj Július Caesar, ktorého tu ešte budem spomínať, prvý a najrovnejší medzi rovnými. Zvážte si ovce – boží národ, čítate vlastne? Ako môže byť niekto prvý medzi rovnými alebo rovnejší než ostatní rovní, dokonca súdruh. Možno sa tí menej

rovnejší skrivili pod ťarchou, čo im bola naložená. Pritom možno kapacitne neboli na tom horšie, len im bola zapretá možnosť k vzdelaniu alebo kontakty na obsadenie vedúcich pozícií na rozdiel od synáčikov papalášov, ktorých tam dosadili. Možno len nemali topánky značky Adidas a nechodili na červenom mercedese (prepáčte za reklamu), a to už z tej sračky a vylúčenia v živote nevstali. Potom z toho pomaly vznikli hádky, konflikty, nenávisť, ukazovanie prstami, nezmyselné súťaženie a dokazovanie, kto je lepšia ovečka, pričom sa tí o pozíciu vyššie šúľali na tom aké ste opice, netreba vás ani strieľať, vy sa pozabíte sami.

Volám to zákon padajúceho hovna, kde najvyšší

dvaja kalia na tých štyroch nižšie, a oni zas na tých osem ešte nižšie, a tak exponenciálne až po samé dno, kde je najviac sračiek. A ešte aj tí si to hádžu sami sebe do ksichtu. Nestačí, že im to padá z vrchu, až sú v tom po krk, a uvedomia si to až, keď už nevedia dýchať.

Či už ste urobili o päť výrobkov viac ako kolega, neviem pre koho dobro, alebo teda vieme, či vám vyrástla väčšia paradajka ako susedovi, tak v noci sa vykradnete do jeho záhrady vytrhať a zvalíte to na vietor. (nie na teba Lily)

Ak by sme to mali stupňovať do extrémov, vzniká z toho šovinizmus, rasizmus, extrémizmus, xenofóbia, nepokoje, spoločenské rozdiely a bariéry typu: ty si Róm, homosexuál, žid, katolík, jehovista, Spart'an či Duklák, Číňan, Slovák, Maďar...

Mám jedného fantastického nemenovaného kamaráta. Od nepamäti a čias materskej škôlky sme spolu, často sme aj boli odsudzovaní. On je menšieho vzrastu a ja takmer dva metre, tak sme vyzerali ako z tej komédie Laurel a Hardy.

Dokážeme viesť siahodlhé nekonečné 8-12 hodinové diskusie o najrôznejších témach z najrôznejších oblastí, radíme si, chodíme do sauny, ak si vieme pomáhať. Predstavte si to však tak, keby nás zavreli do jednej miestnosti, napríklad internátna izba, zbláznili by sme sa, asi aj zavraždili. Máme úplne rozdielne ciele, hodnoty, priority.

Predstavte si, on je ten vzorový kresťan, čo chodí každú nedeľu na sväté omše. Ja som ateista, verím fyzike, chémii, vede.

(Spomínate si na film Boleka Polívku, kde s lekárkou riešia vieru a psychologička na to: „Neverím, nikto ho nevidel, nie sú dôkazy.“

A na to sedliak ako ja vyhrkne:

„Ani ja som nevidel vašu p...u, teda ženský pohlavný orgán a predsa som presvedčený, že ju máte.“)

Asi nejako podobne sme na tom a preto ani otázku viery neriešime, ale pýtam sa striktne a ortodoxne, veriaci človek jedno v čom verí v zmysle Biblie alebo inej „príručky“, ako môže nenávidieť kohokoľvek? Židov, homosexuálov, arabov... Ved' predsa: *odpúšťaj svojmu bližnému a kto do teba kameňom ty do neho chlebom* (no jasne takým dobre tvrdým plesnivým, aby mu rozdrbalo tú vymytú lebku, kto už kameň dvihne).

Ale to som ja, od neho sa to neočakáva. Naopak ja ako neveriaci, som mierotvorca a ľudomil. Nebolo to stále tak, tiež som mal búrlivé doby ako naša Lily, ale to sa zmenilo.

Dokonca aj lokálne stačí mať jedného pridrblého starostu, ktorí nie je vyrovnaný sám so sebou a podsúva myšlienky. Potom sa už delíme aj na Bratislavčanov, východniarov, Záhorákov a zvyšok. Čoskoro tu máme tretiu svetovú vojnu. Pozrite na Ukrajinu, kde brat vraždil brata. Toto sme my ľudia... Verím aspoň, že niečo živé prežije a bude rozumnejšie. Pred pár desaťročiami, či skôr dvoma generáciami toto nebolo. Jasne, kradlo sa a kradnúť sa bude, boli spoločenské rozdiely medzi „šľachtou a ľudom“ už aj za čias starého Ríma, ale žilo sa a nechalo sa žiť.

Neboli bezdomovci, neboli sociálne dávky, ľudia si pomáhali, vymieňali tovar medzi sebou a obrábali si role. Každý mal prácu, každý žil v tom svojom akom – takom zlatom vykladanom či blatovom príbytku, ale nie bez domova. Neboli stovky špecializovaných ústavov a zariadení sociálnych služieb, ktoré odčerpávali zbytočne, alebo teda vlastne len opticky točili aj tak obmedzené množstvo majetku štátu, čo bolo a bude fixne dané, len aby to vyzeralo. Možno pár sirotincov a dnes sa to nazýva Liečebňa dlhodobo chorých, čo vychádzalo zo skutočnej reálnej potreby danej lokality.

Takisto keď remeselník, stavbár vyrobil dom, či jeho časť, lebo si ľudia pomáhali, stolár či

čalúnnik, zvaľme to zas na moju stoličku, ved' na niekoho to treba... Proste, ak to vyrobili, tá vec: kolíska či topánky slúžili pokojne aj 3 - 4 generácie a nebolo potrebné „zvyšovať zamestnanosť“ a umelo to točiť, ako to hovoríte vy - inžinieri ekonómie Cash Flow. Zaujímavé, že to stáročia fungovalo.

Napadá ma dokumentárny film, čo si nedovolím vynechať ako príklad. Volá sa Teória plánovaného opotrebenia, pochádza asi z Francúzska, ale nie som si istý. Predstavte si, že jeden slávny vynálezca, chemik, vymyslel silónové pančuchy. Bol to vynález doby, ženy to nosili desaťročia jeden pár. Dokonca niektorí chlapi zistili, aké je to pevné a ťahali tým nákladné vozidlá a koče. Stačilo to požmolkať vo vode a bolo to čisté a hneď suché k použitiu.

Začalo sa to vyrábať na státisíce, možno milióny. Naplnil sa trh a firma krachovala. Každý mal svoje silónky, a čo ďalej? Znížila sa cena, nebol dopyt, prepustili zamestnancov. Mali silónky, ale nemali čo jesť. Tak vedúci povolal pár skúsených vedcov a tím chemikov, aby s tým niečo urobili a zoslabili tak materiál, aby to vydržalo len pár mesiacov a nabehli očká. Teda menej skúseným to vysvetlím. Zaplatili tím výskumníkov, aby cielene zničili výrobok, ktorý bol sám o sebe dokonalý.

Ešte dám Teslovu žiarovku, ale je omnoho viac príkladov, s ktorými vás nechcem nudiť.

Nedávno totiž oslavovala 100 rokov neustáleho testovacieho horenia vkuse, a z miestneho domova dôchodcov bola akcia, že tej

žiarovke spievali „Happy hundred Birthday“.

To len spievali, možno tá lampa dodnes horí.

Som trocha technický typ. Jednoducho faktom je, že klasické vláknové žiarovky sa vyrábajú z volfrámového alebo tantalového vlásočnicového vlákna zaliate v fúkanom skle rôznych tvarov a farieb, matnosti vo vákuu resp. halogénového plynu. Tieto vzácne kovy majú extrémnu tepelnú výdrž, až sa nažhavia do biela, tj. teploty vyššej ako naše slnko. Jednoduchá matematická rovnica. Hrúbka vlákna a dĺžka z danej zlúčeniny znamená určitý merateľný odpor, čo pri certifikovanom napätí a intenzite prietoku elektrického prúdu, dá jasnú hodnotu vďaka rovnice $R=U/I$.

Čo naši vedci spravili? Jednoducho zvýšili prietok prúdu o nebadanú hodnotu, alebo na

jednom závite vlákna ho mikroskopicky tak stenčili, aby to po vyrátanom čase 3000 hodín nevydržalo nápor a prasklo. Teda dopadlo to ako naše slávne silónové pančuchy, ktoré si môžeme trojmesačne kupovať.

Kto z toho má zase zisk? Tí viac rovní, a to najmä tých stopäťdesiat vyvolených akcionárov a tunelárov, a niektorí ich ministri (nezabúdajte pojem minister - miništrovať v kostole = slúžiť národu tj. z latinského výrazu sluha) .

Od zamestnanca aj zamestnávateľa poberú dane od výrobnjej firmy, všetky tie kombinované poplatky, od predajcu DPH. A tak sa to do nekonečného kolobehu točí, aby bolo na platy, sociálny sektor atď. A to všetko za tú jednu stoličku.

Samozrejme česť výnimkám, a nehovorím to ja aby ma zas neukameňovali. Niektoré kauzy už praskli aj vo verejnoprávnej televízii, kde celkom náhodne aj tamojší vedúci mali tiež svoje kauzy, a demižón s hovnom sa prevalil. Od toho som menší slimák, aby som hodnotil, čo je správne alebo nesprávne.

Dovoľujem si teda predpokladať, že globálna ekonomika a ty - hej neobracaj sa *ty* ukazujem na teba prstom z displeja, kto to práve čítaš a žiješ z toho, všetko je z mojej rozpadnutej koženej stoličky.

Teda dokončím vetu úplne prvú (riadne dlhú). Sedím si na svojej, ako inak „novej“ kráľovsky otáčacej koženej stoličke. Za bývalého režimu by sa tomu hovorilo produkt z tuzexu. Bola kúpená ako pravá pštrosia koža, samozrejme aj za tomu

zodpovedajúcu cenu. Zaujímavé, že to návštevníci kancelárie očumovali, často krát som musel aj vstávať, aby si ju ohmatali, fakt to bol dokonalý falzifikát, škoda, že som neznalec a nie je priamo z obchodu k reklamácii, čím by som prispel k zvyšovaniu zamestnanosti, trhovej ekonomike, výrobe a samozrejme spravodlivému výberu daní.

Možno mám fakt, ako kolegyňa tvrdí, ostrú kostnatú prdel, alebo za to môžeš ty, kto to vyrába, a nevyhováraš sa na svojho šéfa, nemáš naňho, on je pán, ale už z toho kresla trčí špongia, údajná „pštrosia koža“ sa odlupuje a lepí sa mi na košeľu, pričom ma občas šľahne statický prúd z neho. Mohol to byť riadne nasratý pštros, keď aj teraz kope. Ale som nenapraviteľný optimista, možno sa mi to raz

zíde ako defibrilátor, keď ma raz na tom kresle drbne. Ale zas som sa rozfilozofoval.

Uvedomil som si však jednu závažnú vec.

Nebudem ovcou, aj keď s davom je pohodlnejšie kráčať, život má výzvy, aj keď klúkatejšou cestou nakoniec dôjdeme k zlatému jazeru a budeme vedieť stoj čo stoj, že to stálo za to.

My *iní* sme to zvládli a vy... to je už váš príbeh a vaša voľba. A tak sme sa pobrali „inou cestou“. A naše životy pokračovali rôznym smerom, ale predsa tak podobným.

(Slimák v zákrute)

Ďaleko, ale predsa blízko

Keď začínam písať túto druhú časť našej spoločnej knižky, môj braček sa určite práve chystá spať. Je večernou sovou, čo vyžaduje jeho práca, a preto chodí spávať obyčajne takmer s východom slnka. Neviem, ako to zvláda, lebo vstáva rovnako ako ty, alebo ja. Ráno.

Ja som 9000 km vzdialená od neho, ale predsa sa cítim, akoby som bola vždy pri ňom. Čas, vzdialenosť neznamená nič, ak človek, ktorého máš rád, je stále v tvojom srdci.

Môj život sa úplne zmenil po tom, čo sme

s bračekom napísali našu spoločnú knižku. Vydala som ešte pár knižiek ako e-book cez bračekovu firmu Mea2000.eu, i na osobné náklady, ale po čase som si uvedomila, že ak budem stále publikovať iba na vlastné náklady a nenájdem vydavateľstvo pevnej väzby knižiek, nepohnem sa nikam. Teda som s tým prestala. Neprestala som však s písaním. Poslala som pár, už vydaných, ale aj ďalšie dve novo napísané knižky (mimochodom, nikto z vás ich nemohol čítať) do rôznych slovenských vydavateľstiev, ale žiaľ, nechceli ich. Dôvod? *Chceme čítať niečo zo života, čo sa môže stať, niečo z lekárskeho hľadiska, alebo krimi.* Bud' som ja sprostá, alebo neviem, ale prosím vás, knižka o schizofrenickej žene, žijúcej

v tomto období, majúca rodinu... nie je knižkou zo života? Nuž dobre. Ako poviete. A čo upíry? Vy na ne neveríte? Nie?! Nuž... Ale ja verím bračkov, ktorý žerie moje knihy. No dobre... Nie všetky, ale väčšinou ma chváli, hlavne ak ide o tie staršie knižky.

S Kristiánom sme sa začali stretávať častejšie v realite a opustili sme postupne od nereálneho sveta a Facebooku a musím vám povedať, bolo to nádherné. Stretávali sme sa na kávičke (Kristián s whisky, ja so šľahačkou – oh, bože, tie kilogramy!) a viete, keď vám niekto povie, že priateľstvo udržiavané väčšinou cez internet, formou písania správ - to musím dodať (čiže žiadny telefón, prosím vás, v dnešnom modernom svete?), nemôže byť pevné, my s bračkom vám budeme o sto šesť protirečiť.

Sme živými dôkazmi, že to tak nie je. Viem, že sa môžem na neho kedykoľvek spoľahnúť, i keď zavolať mu je zbytočné, zvyčajne nedvíha telefón, ale na internete ho nájdete kedykoľvek. Všetok rýchlosť slimáka alebo metamorfóza na slimáka v zákrute... Nuž, možno ma teraz zahluší, keď to bude čítať. Asi som viac utáraná, než som bola minule, nemyslíte si?

No videla som viac, spoznala som viac a môj pohľad na svet sa zmenil. Ale stále som to ja, rýchlosť vetra, teda po novom vietor na púšti.

(Vietor na púšti)

Prebudenie do ďalšieho dňa

V rovnakom čase ...

Pokoj, už fakt naposledy to spomeniem, aby som reagoval na slová mojej spoluautorky.

Je horúci, slnečný júnový deň, alebo ako by to nazvala jedna moja známa „je šialený hic“ a ja sedím v kancelárii na mojom tol'ko ospevovanom rozpadnutom koženom kresle.

Teda už som absolvoval dlhú sedem centimetrovú cestu do práce. Závidím ti sestrička tých 46 stupňov, ochladzovať sa

v Jacuzzi v príjemnej spoločnosti milovanej osoby.

Ja som práve vstal a ešte ako prvé už z reflexu so zalepenými tykadlami sa načahujem po včerajšej nedopitej životodarnej tekutine, káve, ktorá pre nás slimákov funguje ako benzín.

Vytvárajme si rezervy. Ono sa na druhý deň zide. Kým ty máš na výhl'ade z bazéna hory, piesok a nádhernú bledomodrú oblohu s prekrásnym východom slnka, ja si tu so zatiahnutými roletami, s večným kancelárskym reflektorom prisvetľujem. Neviem na čo, stačilo by odhrnúť záves, ale áno, pálim žiarovky, prispievam k ekonomike, pričom monotónne fučanie ventilátora niekoľkých počítačov mi spestruje jemné tóny klasickej hudby, ktorá je spustená len aby bola, alebo odbila vedľ'ajší

hluk. Načahujem sa po cigarete, aby som si pripálil, hľadám zapaľovač a zisťujem, že je vo vedľajšej miestnosti. Obrovská dilema. Mám vstať a odplaziť sa asi štyri a pol metra do kuchynky? Nakoniec závislosť vyhráva, dvíham svoju starú popraskanú ulitu a vraciam sa pre istotu s troma zapaľovačmi. Myslím na všetko, treba to poistiť a zásobiť sa. V poslednej dobe sa tu deje dosť nevysvetliteľných katastrof na môj vkus. Keby som musel prekonávať ďalších štyri a pol metra po nový zapaľovač, ťažko by som to rozdýchaval. Nieže by som to na mieste odskúšal, to ešte som omráčený bez úvodnej štartovacej dávky kofeínu. Asi je to kliatba všetkých úradníkov. Áno, obaja holdujeme zlozvyku fajčenia. Cestou späť rýchly krok do kúpeľne zavlažiť si vyschnuté

kukadlá studenou vodou, ale ani to zjavne nepomáha. Náhodný kuk do zrkadla a pri pohľade na tú opicu, teda prepáčte, v mojom prípade slimáka, alebo ako kombinujem „slimoopa“ ma čiastočne preberie. Konečne si zapalujem ťažko vybehanú cigaretu, a až teraz otváram okno, kde vplyvom fyzikálnych javov sa dovnútra dostáva čerstvý vzduch a von sa valí hustý kúdol dymu, až by problematiky neznalý človek pokojne mohol volať hasičov. Až teraz sa preberám. Nuž, ak ste čítali prvú časť knižky určite v tom úvode do dňa vidíte nejakú zmenu. Áno, veci sa zmenili, ale ako zvyknem hovoriť: o tom potom.

Presne pred troma rokmi si ma nakecala na spoločnú tvorbu knižky a nemala si ľahkú prácu.

Presviedčať slimáka k niečomu takému je takmer nemožné a tomu ver, že s nikým iným sa nepustím už do takého niečoho, to tu slávnostne a čestne sľubujem. Viem, že mi už neveríte ale uvidíte, zlomiť slimáka sa ešte nikomu nepodarilo. Teda okrem teba a to dokonca tak, že ti tu prisľubujem ďalšiu spoločnú, a to už fakt poslednú, teda trilógiu, ak sa na to podujmeš, lebo téma bude, a tuto príbeh skončiť nemôže v tom najhoršom. Teda váž si to, podarilo sa ti takmer nemožné. Takže trikrát a dost', potom už hasla svieca, došla téma literárnej kariéry.

Presne ako hovoríš, zmenilo sa veľa vecí, ale v hrubej podstate nás to nezmenilo. Stále sme ten slimák a vietor, teda tí *iní* a *vyčlenenci*, definujte si to ako chcete.

Ešte by som rád dal do poriadku pojem „Sestrička č. 2“ z minulej knižky. Samozrejme sme tak trochu politici a filozofovia, a je to vec názvu, a tých názvov na jednu vec je skutočne veľa a tvorcovia sme my. Pripadá mi však mierne pritiahnuté za vlasy po prvé ťa číslovať. To robím s počítačmi, alebo ďalšími opicami, medzi ktoré zaiste nepatríš a nezaslúžiš si nalepiť vignetu s inventárnym číslom, nebodaj čiarovým kódom ako to po novom označujeme. Po druhej sestrička číslo 1 už vypadla, roky nekomunikujeme ani nevieme o sebe, teda nezaslúži si tú nálepku a verím, že je šťastná v tom živote, ktorý si sama dobrovoľne vybrala, aj keď si myslím, že si vybrala zlatú klietku a dokonca skôr len pozlátenú.